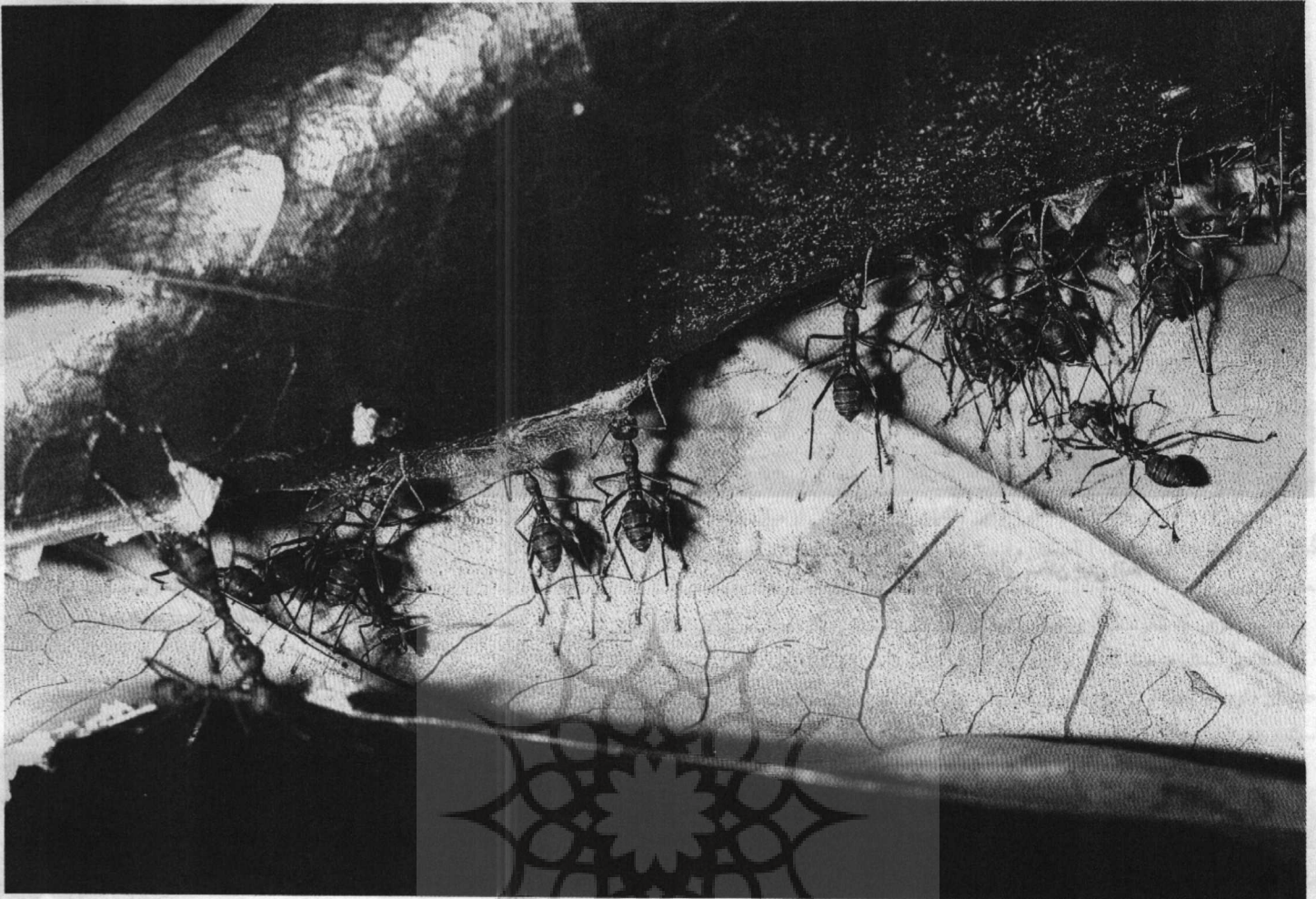

کنترل بیولوژیکی آفات

مورچه‌های گوشتخوار قرنهاست در چین
برای محافظت از درختهای مرکبات در برابر
آفات مهاجم به کار می‌روند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

۱۷۰۰ سال است که چینیان به طریقه بیولوژیکی آفات را کنترل می‌کنند و از حشرات برای کشتن حشرات دیگر بهره می‌گیرند. شاید مهمترین و چشمگیرترین استفاده کنترل بیولوژیکی آفات، استفاده از مورچه‌های قاتل زرد رنگ مرکبات برای محافظت از درختهای ماندارین (نارنگی چینی) بوده باشد. در یک متن قدیمی سال ۳۰۴ میلادی به نام شرح گیاهان و درختان مناطق جنوبی در مورد استفاده از مورچه‌های زردگوشتخوار چنین آمده است:

«ماندارین نوعی نارنگی است که بسیار شیرین و خوشمزه است... مردم جیاتوشی [تونکین] در بازارها مورچه‌هایی [گوشتخوار] در زنبیل می‌فروشند. لانه‌شان شبیه ابریشم است. زنبیلها را به شاخ و برگ وصل می‌کنند و با مورچه‌های درون لانه می‌فروشند. رنگ مورچه‌ها زردمایل به قرمز و اندازه آنها بزرگتر از مورچه‌های معمولی است. این مورچه‌ها نارنگی نمی‌خورند بلکه به مورچه‌هایی که نارنگی می‌خورند حمله می‌کنند. در جنوب، اگر درختهای نارنگی دارای این چنین مورچه‌هایی نباشند، میوه‌ها از حشرات مضر صدمه می‌بینند و حتی یک میوه هم سالم نمی‌ماند.»

نخستین بار با انتشار مقاله‌ای در نورث چایناهرالد در ۴ آوریل ۱۸۸۲ توجه غرب به مسئله کنترل بیولوژیکی آفات جلب شد. اما تا شیوع جدی آفت مرکبات در باغهای مرکبات فلوریدا در دهه ۱۹۱۰ موضوع مسکوت ماند، تا اینکه پس از این واقعه وزارت کشاورزی امریکا در سال ۱۹۱۵ یک فیزیولوژیست گیاهی برای تحقیق درباره مرکبات مقاوم در برابر آفات اعزام کرد و او مورچه مرکبات را کشف کرد. در سال ۱۹۵۸، یک دانشمند چینی به نام چن شو - جیان پیشنهاد بررسی مجدد مورچه‌ها را داد. استفاده از مورچه در باغهای مرکبات چین هنوز هم ادامه دارد. ■